

ความสัมพันธ์ทางสังคมวัฒนธรรมระหว่าง ไทย-สาธารณรัฐเกาหลีในอีกห้าสิบปีข้างหน้า

ดำรงต์ ฐานดี*

บทคัดย่อ

บทความนี้ได้มองภาพความสัมพันธ์ทางสังคมวัฒนธรรมระหว่างไทยกับสาธารณรัฐเกาหลีในปีค.ศ. 2070 โดยใช้ข้อมูลในอดีตและปัจจุบันเป็นพื้นฐานในการอธิบายสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอีกห้าสิบปีข้างหน้า และได้ใช้รูปแบบวิธีการผลิต (Mode of Production) เป็นกรอบในการวิเคราะห์ ผู้เขียนได้อนุมานว่าความสัมพันธ์ระหว่างรัฐต่อรัฐจะมีความแน่นแฟ้นและเกือหนุนกันดียิ่งผ่านทาง การเชื่อมโยงของอาเซียน ซึ่งจะเห็นได้จากกิจกรรมและมูลค่าทางการค้าการลงทุนและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ในขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนต่อประชาชนจะถูกจำกัด เพราะคนเกาหลีใต้จะดำรงชีวิตตามวิธีการผลิตแบบทุนนิยมสมบูรณ์ ส่วนคนไทยจะยังคงยึดติดกับวิธีการผลิตแบบก่อนทุนนิยม อีกทั้งการเมืองของไทยจะยังคงเวียนวนอยู่ในระบบทหารเรื่อยไป ความต่างดังกล่าวจักส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชากรทั้งสองประเทศ

คำสำคัญ: วิธีการผลิตแบบทุนนิยม; วิธีการผลิตแบบก่อนทุนนิยม; ความสัมพันธ์ทางสังคมวัฒนธรรม; ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐต่อรัฐ; ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนต่อประชาชน

* นักวิชาการอิสระด้านเกาหลีศึกษา อดีตรองศาสตราจารย์ประจำจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และอดีตผู้อำนวยการศูนย์เกาหลีศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ติดต่อได้ที่: damrongthandee@gmail.com

Socio-cultural Relations between Thailand and Republic of Korea in Next 50 Years

DamrongThandee *

Abstract

This article attempts to predict Socio-cultural Relations between Thailand and Republic of Korea in 2070, based on previous and contemporary data in describing the situation in the next 50 years. This article employed Mode of Production as theory for analyzing the data. Researcher estimates that at the inter-state level, the governments would have bid greater tie as both foster and nurture each other through ASEAN connectivity manifesting on trading and international relations. The people-to-people relation, on the other hand, has become less liquidized as Koreans embrace the rationality of Capitalism with advanced technology whereas her counterpart persists partly pre-capitalist mode of production. Moreover, Thailand still maintains a vicious circle in political system of military domination. These not only create social distance between the democratic citizens but also prevail the unequal positions in both economic and social environment.

Key words: capitalist mode of production; pre-capitalist modes of production; socio-cultural relations; state-to-state relationship; people-to-people relationship

* Korean Studies specialist; former Associate Professor at Chulalongkorn University, and former Director of Center for Korean Studies at Ramkhamhaeng University. e-mail: damrongthandee@gmail.com

หากจะถามว่าความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสาธารณรัฐเกาหลีในปีค.ศ. 2070 จะเป็นเช่นไร คำตอบของคำถามนี้อาจมีหลากหลายตามแต่ภูมิหลังและมุมมองของแต่ละคนที่รู้จักไทย-เกาหลีดีมาน้อยเพียงใด สำหรับผู้เขียนแล้ว หากสถานการณ์ยังคงเป็นไปในอัตราของการเปลี่ยนแปลงในสังคมทั้งสองและตามความสัมพันธ์ที่เป็นดังเช่นในอดีต (Damrong, 2015; ดำรงค์, 2561)¹ แนวโน้มน่าจะมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. กรณีของไทย

การเปลี่ยนแปลงในประเทศไทยในอนาคตจะเป็นไปไกลเคียงกับที่ผ่านมา คือมีลักษณะค่อยเป็นค่อยไปในทุกมิติ ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ เทคโนโลยี และสังคม วัฒนธรรม ดังมีรายละเอียดดังนี้

1.1 การเมือง

นับจนถึงปีค.ศ. 2020 สังคมไทยมีการปฏิวัติรัฐประหารมาแล้ว 21 ครั้ง (เริ่มนับจากภายหลังการเปลี่ยนการปกครองปี 1932) ทั้งที่กระทำสำเร็จและไม่สำเร็จ

¹ ผู้เขียนได้กล่าวถึงอย่างละเอียดในด้านความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสาธารณรัฐเกาหลีโดยได้จำแนกการอธิบายในหัวข้อประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ และความสัมพันธ์ยุคใหม่ในแง่การทูตและการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ การค้าและการลงทุน การอพยพ การท่องเที่ยวระหว่างกัน สังคมและวัฒนธรรม การศึกษา รวมทั้งการแต่งงานข้ามประเทศ เป็นอาทิ และใช้ข้อมูลสนับสนุนมากมายเพราะเป็นเหตุการณ์ที่ผ่านมาแล้ว ในบทความนี้เป็นการคาดคะเนเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอีกห้าสิบปีต่อไปโดยใช้ข้อมูลในบทความดังกล่าวข้างต้นเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์แต่ไม่ได้ยกมากล่าวซ้ำอีกครั้งเพราะข้อจำกัดในจำนวนหน้าของบทความที่กำหนด อนึ่ง ผู้เขียนได้ใช้รูปแบบวิถีการผลิต (mode of production) เป็นกรอบในการวิเคราะห์ในการมองไปข้างหน้านี้นั้นจะเป็นมองภาพจากมุมมองของผู้เขียนเป็นสำคัญ

ถือเป็นประเทศลำดับที่สองของโลก (Wikipedia, 2018) สถิตินี้ไม่นับรวมถึงแผนการที่จะก่อการและการไตร่ตรองว่าจะทำการปฏิวัติทั้งที่อยู่ภายใต้รัฐบาลทหาร และรัฐบาลพลเรือนดังที่ปรากฏเป็นข่าวคราวอย่างต่อเนื่องตลอดมาแต่ยังมีได้กระทำการออกมาหนึ่ง ที่ผ่านมามีไทยมีรัฐบาลทหารที่มีอำนาจและปกครองประเทศ (ทั้งในลักษณะเป็นรัฐบาลเผด็จการเบ็ดเสร็จและรัฐบาลประชาธิปไตยภายใต้เผด็จการ) มากกว่าการมีรัฐบาลพลเรือนถึง 2 ใน 3 เท่า อีกทั้งในปีค.ศ. 2020 ไทยยังคงปกครองด้วยรัฐบาลที่สืบทอดอำนาจภายใต้การปฏิวัติรัฐประหารปีค.ศ. 2014-2019 ในอนาคต เหตุการณ์ดังนี้น่าจะเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับการเมืองไทยต่อไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป็นความต้องการที่จะรักษาสถานภาพ (status quo) ในการครอบครองอำนาจควบคู่ไปกับความมั่นคงที่มีอยู่สูง จึงมีการผลัดเปลี่ยนกันเข้ายึดและบริหารประเทศโดยกลุ่มผู้ถืออาวุธให้มีอำนาจทางการเมืองอยู่ในมือ รวมทั้งการควบคุมอำนาจทางเศรษฐกิจที่ยึดครองการจับจ่ายเงินงบประมาณของประเทศเพื่อแจกจ่ายให้แก่กลุ่มพวกของตนโดยไร้การตรวจสอบ โดยไม่สนใจว่าโลกภายนอกจะเป็นเช่นไรหรือจะคิด/มองอย่างไร ทั้งนี้มักจะอ้างถึงเหตุผลเดิมว่า “นี่เป็นระบบการเมืองการปกครองที่เป็นเอกลักษณ์พิเศษของสังคมไทย” การยึดอำนาจจะอยู่ภายใต้ rationality เดิม คือ ความมั่นคง (โดยไม่รู้ว่าเป็นความมั่นคงเป็นของใคร – ของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือของชาติ) มาก่อนเศรษฐกิจและพร้อมที่จะเสียสละมิติอื่นเพื่อรักษาและแบ่งปันผลประโยชน์ในหมู่มวลชนชั้นสูงและบริวารที่ต้องสนับสนุนการยึดอำนาจ แต่ทหารแต่ละกลุ่มจะได้รับผลประโยชน์ที่ไม่ยั่งยืนเพราะเมื่อคณะปฏิวัติชุดนี้ผ่านพ้นจากการครอบครองอำนาจที่เป็นทางการไป อีกกลุ่มหนึ่งที่ดำรงอยู่ในตำแหน่งในกองทัพก็จะยึดอำนาจต่อและอาจมีการยึดทรัพย์สินของผู้จากไป สลับกับการเลือกตั้งเพียงเพื่อให้มีรัฐบาลพลเรือนที่มีอายุเพียงสั้น ๆ เป็นลักษณะ “เข้า ๆ ออก ๆ” (รัฐบาลพลเรือน-รัฐบาลรักษาการทหาร-รัฐบาลทหาร-รัฐบาลพลเรือน...) ทั้งนี้ อาจเพื่อให้ภาพพจน์ดูดีในสายตาของนานาชาติว่ายังเป็นประเทศมีประชาธิปไตยหลงเหลืออยู่บ้าง แต่โดยแท้จริงแล้ว ก็คือเป็นการมีรัฐบาลแบบเดียวที่ผลัดกันครอบครองอำนาจ แม้จะปรับเปลี่ยนนโยบายเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่แต่จะก็เป็นเพียงคำพูดลอย ๆ ไร้การดำเนินการที่จะให้ได้รับผลลัพธ์อย่างแท้จริง ดังนั้น การผูกขาดอำนาจ การรวบรวม

อำนาจเข้าสู่ศูนย์กลาง และการสร้างกฎเกณฑ์/กฎหมายเพื่อมีบบังคับประชาชนให้ต้องเดินตามจะยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่องต่อไป

ลักษณะการเมืองแบบนี้แตกต่างจากระบบการเมืองของเกาหลีเหนือที่ผู้นำเผด็จการทางการเมืองสืบทอดอำนาจผ่านทางสายเลือดที่ซึ่งครอบครัวผู้นำ และกลุ่มชนชั้นปกครองจะได้รับผลประโยชน์สูงสุด ส่วนประชาชนก็จะได้รับผลลัพธ์เฉลี่ยเพียงน้อยนิดที่เท่าเทียมกัน ซึ่งแตกต่างจากระบบการเมืองของจีนที่มีการคัดกรองเลือกผู้นำทางการเมืองผ่านพรรคคอมมิวนิสต์จีน ตั้งแต่ระดับรากหญ้าเรื่อยขึ้นมาจนถึงระดับประเทศ ผู้นำสูงสุดของพรรค จะมีอำนาจและเข้าบริหารประเทศตามนโยบายของพรรค แม้มองทัพจะยังคงเป็นองค์ประกอบหลักของรัฐบาลแต่จะไม่ยึดอำนาจและตั้งตนเป็นผู้นำทางการเมืองเสียเอง ผลประโยชน์จะไม่เข้าไปสู่กลุ่มผู้นำทางการเมืองอย่างเด่นชัด เพราะมีการกวาดล้างคอร์รัปชันเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยจะมีข่าวคราวถึงการจับกุมผู้นำทางการเมืองทั้งระดับประเทศและระดับท้องถิ่นที่ร่ำรวยผิดปกติ และจะถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งโดยทันที อย่างไรก็ตาม การคอร์รัปชันในจีนก็เชื่อว่าจะหมดไปทั้งหมด แต่จะมีการเปลี่ยนรูปและปรากฏให้เห็นแม้จะมีจำนวนลดลงไปบ้างก็ตาม

1.2 ภาคเศรษฐกิจ

ภาคเศรษฐกิจของไทยจะยังคงพึ่งพาการเกษตรต่อไป (ดูตัวเลขมูลค่าการส่งออกที่การขายสินค้าการเกษตรเป็นรายได้หลักเข้าประเทศ) เพราะได้แบ่งสรรให้คนไทยทำงานในภาคการเกษตร/อุตสาหกรรมขนาดเล็กและขนาดกลาง และให้นายทุนต่างชาติและนายทุนนายหน้าอยู่ในภาคอุตสาหกรรมหนัก/เคมีภัณฑ์และการสื่อสาร นับตั้งแต่แผนพัฒนาประเทศฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504-2509) ทั้งรัฐบาลทหารและรัฐบาลพลเรือนมักจะมองว่า คนไทยคงคิดอะไรแปลกใหม่และสร้างนวัตกรรมไม่ได้ดีและมีคุณภาพเท่ากับคนต่างชาติ จึงมีนโยบาย/มาตรการสนับสนุนเพียงเล็กน้อยและไม่จริงจัง ในทางตรงข้ามจะเปิดทางให้ต่างชาติเข้ามาลงทุนในงานอุตสาหกรรมแบบไร้ขีดจำกัดด้วยมาตรการสนับสนุนที่หลากหลายและเป็นประโยชน์ต่อพวกเขาอย่างยิ่ง อย่างไรก็ตาม

นายทุนต่างชาติจะระมัดระวังในเรื่องความเสี่ยงเพราะอาจมีการเปลี่ยนนโยบายเมื่อเปลี่ยนรัฐบาล (อยู่บ่อย ๆ) ดังนั้น จึงต้องพยายามทำธุรกิจอุตสาหกรรมที่ให้ผลตอบแทนที่รวดเร็วและรีบถอนตัวเมื่อจำเป็น โดยย้ายฐานการลงทุนไปยังประเทศเพื่อนบ้านที่ให้แรงจูงใจมากกว่าและค่าแรงงานถูกกว่า ทำให้กิจการอุตสาหกรรมในไทยไม่ค่อยยั่งยืน อนึ่ง รัฐบาลจะไม่เน้นเป้าหมายการสนับสนุนให้กิจการของคนไทยก้าวหน้าและแข่งขันกับกิจการต่างประเทศได้ ทำให้นักลงทุนของไทยจำนวนมากไม่จำเป็นต้องออกไปขยายกิจการยังประเทศเพื่อนบ้านมากกว่าที่จะยึดฐานการผลิตในประเทศ ซึ่งจะส่งผลให้คน/บัณฑิตไทยตกงานหรือต้องทำงานต่ำกว่าความรู้ที่มีอยู่ หรือกลายเป็นนักขายให้กับสินค้าต่างประเทศเป็นหลัก อนึ่ง รัฐบาลไทยอาจจะไม่ตระหนักในเรื่องนี้ หรือหากรู้ก็ได้ทำอะไรอย่างจริงจังให้บังเกิดผลทางปฏิบัติเพราะหลายฝ่ายต่างก็จ้องเอาแต่ผลประโยชน์เข้าตัวเองและพรรคพวกกระยะสั้นเพราะกลุ่มไม่รู้ว่าจะเมื่อไหร่จะต้องหลุดจากการครอบครองอำนาจไป

แรงงานไทยบางส่วนจะออกไปทำงานรับจ้างในต่างประเทศมากขึ้นเพราะเป็นงานที่ให้ผลตอบแทนสูง ส่วนงานในประเทศมีไม่มากและให้ค่าแรงงานต่ำ อีกทั้งเป็นงานไม่ก้าวหน้า ไร้อนาคต และมีความไม่แน่นอนสูง แม้พวกเขาจะต้องพบกับภารกิจหนักและอดตีใด ๆ จากประเทศปลายทางก็ไม่ย่อท้อเพราะเป็นทางเลือกที่มีอยู่ไม่มากนักที่จะทำมาหากินและส่งเงินกลับบ้านเพื่อเลี้ยงดูครอบครัวที่ต้องต่อสู้กับค่าครองชีพที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

นักลงทุนในประเทศหรือนายทุนแห่งชาติ (national bourgeoisie) ที่เป็นกำลังสำคัญหลักของการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติจะยังคงถูกกล่าวหาว่าเป็นนายทุนหน้าเลือดเห็นแต่กำไร/ก่อให้เกิดการกระจุกแต่ไม่กระจายทั้ง ๆ ที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งพัฒนาผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (startup) ให้มีจำนวนมากขึ้น แต่คนไทยส่วนใหญ่ไม่ทำ (ไม่ลงทุน ไม่ผลิต ไม่คิดสร้างผลผลิตใหม่ ๆ) บางคนกลัวความเจริญเพราะจะทำให้สถานภาพที่มีอยู่ได้รับความกระทบกระเทือน บางกลุ่มยังฝักใฝ่นับถือในเรื่องอำนาจนอกเหนือธรรมชาติ บางคนมุ่งแสวงหาแต่อำนาจทางการเมืองและให้ได้รับผลประโยชน์จากเงินงบประมาณโดยไม่ต้องทำงานหนัก ซึ่งเป็นลักษณะเด่นของระบบความคิดของคนใน

สังคมก่อนอุตสาหกรรม (pre-capitalist mode of production) ทำให้นายทุนแห่งชาติต้องปรับแต่งกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง หรือไม่ก็ย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศใกล้เคียงและประเทศอื่นที่มีความเสี่ยงไม่สูง อีกทั้งนักลงทุนไม่ลงทุนทำการวิจัยพัฒนาเพื่อให้ได้รับผลผลิตที่แปลกใหม่และ/หรือขยายการลงทุนภายในประเทศ จึงไม่มีการจ้างงานคนที่มีความรู้ทักษะระดับสูงและระดับกลางได้มากนัก สิ่งที่ปรากฏให้เห็นคือนายทุนแห่งชาติมักจะส่งลูกหลานไปศึกษาและอาศัยอยู่ในประเทศอื่นเพื่อช่วยกันหาช่องทางในการพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรมข้ามชาติ ทำให้ความผูกพันและความรักชาติมีน้อยลง เราอาจเรียกคนเหล่านี้ว่า *คนไทยใหม่* ซึ่งเป็นคนที่มีความรู้สูง มีความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน กว้างไกลในการมองโลก และฉลาดรอบรู้ในการทำงานและติดต่อกับชายกับนักธุรกิจทั่วโลก แต่เป็นกลุ่มคนที่คนส่วนใหญ่ไม่ต้องการเพราะสังคมไทยปิดไม่ค่อยเปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่ขยับฐานะทางสังคมให้สูงขึ้นได้ตามระบบเสรี

ภาคเกษตรกรรมได้รับการเอาใจใส่จากรัฐบาลต่อไป เพราะได้สร้างผลผลิต/รายได้เข้าประเทศมากอย่างต่อเนื่อง แม้จะต้องขาดทุนในการขายผลผลิต เพราะมีผลผลิตมากเกินความต้องการและมีต้นทุน – ค่าแรงงานและปัจจัยการผลิตอื่น ๆ - ในการผลิตสูง รัฐบาลต้องซื้อผลผลิตในราคาประกันที่สูงกว่าราคาที่ขายได้ทั้งในตลาดภายในและต่างประเทศ หนึ่งใน การเก็บรักษาผลผลิตที่รัฐบาลเข้าไปซื้อมีต้นทุนและค่าใช้จ่ายสูงและนำไปสู่การคอร์รัปชัน รัฐบาลต้องใช้จ่ายงบประมาณจำนวนมากในแต่ละปีและจะเพิ่มขึ้นทุกปี เพราะไม่อาจจะขายผลผลิตได้เนื่องจากมีราคาสูงกว่าราคาในตลาดต่างประเทศ รัฐบาลไร้หนทางแก้ไขเพราะไม่ได้ส่งเสริมให้นำสินค้าไปแปรรูปหรือสนับสนุนนวัตกรรมการผลิตสินค้าอื่นที่แปลกใหม่และมีมูลค่าสูง ในขณะที่ภาคเอกชนก็ไม่มี的信心ในใจว่าหากลงทุนไปแล้วจะต้องพบกับความเสี่ยงใดในอนาคตเนื่องจาก รัฐบาลแต่ละชุดอาจอยู่ได้ไม่นานและมักใช้นโยบายประชานิยมในการแก้ปัญหาเพื่อผลประโยชน์ในระยะสั้น เหตุการณ์เช่นนี้จะยังคงเป็นวัฏจักรอยู่ต่อไป

ภาคบริการจะก้าวหน้าต่อไปอย่างไม่หยุดยั้งในการขายสินค้าและบริการ ห้างสรรพสินค้าจะผุดขึ้นเป็นดอกเห็ดทั่วทุกหนแห่ง ส่วนใหญ่จะขายสินค้านำเข้า ในขณะที่การท่องเที่ยวจะเฟื่องฟู นักท่องเที่ยวต่างชาติจากทุกสารทิศ รวมทั้งจากเกาหลี

ได้ราว 39.77 ล้านคนปีค.ศ. 2019 เข้ามาท่องเที่ยว และจะเพิ่มเป็น 71 ล้านในปี 2020 (NationTV, 2018) ในขณะที่คนไทยจะออกไปท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศมากขึ้น เช่นกัน ธุรกิจร้านอาหาร บ้านเท็งเรียม รวมถึงโสเภณีจะมีมากขึ้นเป็นเงาตามตัว แต่รัฐบาลไม่สนใจที่จะแก้ปัญหาการค้ำแรงงานและโสเภณีเท่าใดนักเพราะต้องการเน้นการนำเงินเข้าประเทศจากธุรกิจการท่องเที่ยวและใช้ผู้หญิงทำงานแทน ส่วนผู้ชายที่อยู่ในวงการเมือง/ข้าราชการ/ชนชั้นกลางและสูง (และครอบครัวพวกเขา) จะได้รับผลประโยชน์สูงสุด

1.3 สังคมไทย

สังคมไทยจะก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงวัยสมบูรณ์ในปีค.ศ. 2020 โดยมีคนอายุเกิน 60 ปี ราวร้อยละ 16.8 ของประชากรทั้งหมด คนรุ่นใหม่ (จากชนชั้นสูงและชนชั้นกลาง) ไม่นิยมแต่งงานหรือถึงแต่งงานก็มักไม่ยอมมีลูก ในปีเดียวกันนี้ประชากรไทยจะอยู่ที่จุดสูงสุดที่ 67.9 ล้านคน จากนั้นประชากรจะเริ่มลดลงเรื่อย ๆ เหลือราว 61.7 ล้านคนในปี 2050 (เบ็ทมาและปราโมทย์, 2018) จะทำให้แรงงานขาดแคลนและเปิดทางให้น่าแรงงานไร้ฝีมือจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาทำงานทดแทนมากขึ้น ในขณะที่ประเทศรอบข้างก็จะเผชิญกับปัญหาเดียวกัน ทำให้การแย่งชิงแรงงานจะเพิ่มความรุนแรงขึ้น สังคมสูงวัยจะส่งผลให้รัฐบาลมีค่าใช้จ่ายสูงขึ้นทั้งต้องให้เงินอุดหนุนค่าครองชีพ ค่ารักษาพยาบาล และค่าใช้จ่ายดูแลการดำเนินชีวิตประจำวันแก่คนสูงวัย รวมทั้งให้เงินอุดหนุนแก่คนมีบุตร อีกทั้งรัฐบาลจะเผชิญกับปัญหาทางการเมืองเมื่อคนบางกลุ่มที่ว่างงานและขายผลผลิตไม่ได้ราคาออกมาเรียกร้องการประกันราคาพืชผลและให้เพิ่มสวัสดิการที่พึงได้ด้วยการเดินขบวนเรียกร้องให้ความต้องการของกลุ่มตนบรรลุผลอย่าง ต่อเนื่อง เมื่อสถานการณ์เป็นดังนี้การปฏิวัติรัฐประหารก็จะเกิดขึ้นโดยทหารจะถือว่าเป็นความผิดของนักการเมืองที่ทำให้ความมั่นคงสั่นคลอน เมื่อยึดอำนาจมาได้แล้วก็แบ่งสรรเงินงบประมาณไปให้แก่พรรคพวกและคนบางกลุ่มเฉกเช่นที่ผ่านมา โดยไร้การมอบหนทางแก้ไขปัญหาเพื่อผลประโยชน์ของชาติอย่างแท้จริง

ระบบการศึกษาจะถูกวิพากษ์วิจารณ์มากขึ้นว่ามีคุณภาพลดลงแม้จะได้รับงบประมาณเพื่อการศึกษาไม่น้อยไปกว่าของประเทศอื่น ๆ แต่โดยแท้จริงแล้วระบบการศึกษาอาจมิได้เลวร้ายไปเสียทีเดียวเพราะทุกประเทศก็ประสบปัญหาที่คล้ายคลึงกันหรือแม้แต่ในประเทศที่พัฒนาแล้วก็มีสิ่งทำลายทั้งระบบและคุณภาพที่ส่งผลให้เกิดการว่างงาน การผลิตบุคลากรไม่ตรงกับความต้องการ และการไม่มีการสอนนวัตกรรมที่สอดคล้องกับสังคมยุคใหม่ในปัจจุบันและอนาคต แต่กรณีของไทยเมื่อระบบการผลิตทางเศรษฐกิจถูกปิดกั้น การเลื่อนชั้นทางสังคมพบกับอุปสรรค การผูกขาดความมั่งคั่งและอำนาจกระจุกตัวอยู่ในมือของคนบางกลุ่ม (ขุนนาง/ข้าราชการ ทหาร ชนชั้นสูง รวมทั้งนายทุนนายหน้าและนายทุนต่างชาติ) ทำให้ระบบการศึกษาถูกขีดกรอบมิให้เป็นไปตามลักษณะธรรมชาติของสังคมทุนนิยม ทั้ง ๆ ที่มีสถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพและผู้คนมีความรอบรู้/ความสามารถมากมายในการสร้างนวัตกรรม แต่ความรู้ทักษะไม่อาจถูกนำมาใช้อย่างเหมาะสมเพราะสังคมมิได้เปิดให้กว้างสำหรับคนทั่วไป ดังนั้น การกล่าวโทษกันไปมาจึงเป็นเรื่องสนุกปาก ปราศจากการนำเสนอแนวทางที่สร้างสรรค์และไร้อคติทาง

คนไทยส่วนใหญ่มักยอมรับความพ่ายแพ้ เมื่อเห็นสังคมอื่นที่เจริญก้าวหน้าและทันสมัยกว่าก็จะยอมรับทันทีที่เราสู้เขาไม่ได้และไม่มีความพยายามที่จะหาหนทางเอาชนะ เพราะผู้คนขาดความเชื่อมั่นในชาติ-รัฐ ในทางตรงข้ามกลับชื่นชมความรุ่งโรจน์ในอดีต ยึดติดกับค่านิยมดั้งเดิมของสังคมชาวนาข้าวไร่และพอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่ ขาดความกระตือรือร้น อยากรักก็ตามก็มีกลุ่มคนบางกลุ่มที่ไม่ยึดติดกับค่านิยมดั้งเดิมเหล่านี้ ด้วยการยึดมั่นการเป็นผู้ประกอบการ/start-ups และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จึงพบกับความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดความแตกต่างในด้านฐานะระหว่างคนไทยใหม่-คนไทยเก่าอย่างเด่นชัด หนึ่ง คนที่ยึดมั่นในค่านิยมเก่ามักจะมองคนรุ่นใหม่ที่มีฐานะดีกว่าว่าเป็นศัตรูและเป็นภัยต่อสังคม จึงกล่าวโทษให้ร้ายผู้ประกอบการนายทุนแห่งชาติตลอดเวลา ทำให้กลายเป็นช่องว่างและเป็นจุดอ่อนให้คนต่างชาติใช้ประโยชน์จากข้อขัดแย้งนี้เข้ามาแทรกและกอบโกยความมั่งคั่งไปได้อย่างรวดเร็วในการดำเนินธุรกิจอุตสาหกรรมในไทย เมื่อตักตวงผลประโยชน์เพียงพอแล้วก็จากไป

1.4 นวัตกรรมและเทคโนโลยี

เมื่อประกาศนโยบาย Thailand 4.0 เพื่อให้สังคมไทยทันสมัย รัฐบาลจึงได้ประกาศใช้นโยบายพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล (digital economy) เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้านให้เข้าสู่ความเป็นโลกดิจิทัล เน้นส่งเสริมการขยายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางดิจิทัลและเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้มีความเร็วสูงครอบคลุมทั่วประเทศ ส่งเสริม e-commerce, e-government และ e-learning ฯลฯ ซึ่งเป็นการปูพื้นฐานสำคัญเพื่อให้ไทยก้าวเป็นผู้นำในภูมิภาคอาเซียนและของโลก แต่คนไทยจะต้องพึ่งพา (depend) และพึ่งพิง (dependency) นวัตกรรม/เทคโนโลยีของต่างชาติมากขึ้นเพราะการส่งเสริมนั้นเป็นงานปลายน้ำหรือเป็นการนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศมาใช้มากกว่าการคิดประดิษฐ์สร้างสรรค์ความรู้เทคนิคที่เป็นรากฐาน และการต่อยอดเพื่อการผลิตสินค้าด้วยคน/บุคลากร/ผู้ประกอบการภายในประเทศ เมื่อประเทศต้นทางประดิษฐ์เทคโนโลยีใหม่ขึ้นมา ก็จะต้องซื้อเพื่อนำมาใช้ ก่อให้เกิดการพึ่งพิงอย่างมีรัฐบาลขึ้น กล่าวคือ ต้องซื้อ/นำเข้าเทคโนโลยีมาจากต่างประเทศอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ประเทศทันสมัยเฉกเช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ แม้ศักยภาพของคน เช่น วิศวกร นักประดิษฐ์คิดค้นในประเทศจะมีเป็นจำนวนมากก็ตาม แต่ไม่มีการลงทุนและส่งเสริมด้วยแผนใด ๆ อย่างจริงจัง เพราะการซื้อจากประเทศอื่นเป็นเรื่องง่ายกว่า ทำให้ระบบการศึกษาไม่สอดคล้องกับการผลิต ไม่ขยับให้ก้าวหน้า จึงต้องเดินตามหลังประเทศอื่นเรื่อยไป จริงอยู่ที่มีความพยายามที่จะสร้างและพัฒนาเทคโนโลยีจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคเอกชนบางแห่ง แต่ก็ทำได้ไม่ต่อเนื่องและไม่จริงจังพอที่จะสามารถนำไปใช้ปฏิบัติและแข่งขันกับเทคโนโลยีของประเทศอื่นได้

1.5 วัฒนธรรมในการทำงาน

การยึดโยงวัฒนธรรมแบบ pre-capitalist เป็นวิถีปฏิบัติในการดำรงชีวิตประจำวันของไทย ทำให้เกิดเป็นวัฒนธรรมที่แตกต่างจากแบบ capitalist ทำให้คนที่มา

จากประเทศตะวันตก ญี่ปุ่น และเกาหลีได้รับไม่ได้กับวัฒนธรรมของไทย มีรายงานหลายชิ้นที่ระบุว่า คนไทยไม่สู้งาน ไม่ขยันทำงาน ไม่มุ่งมั่นในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายของบริษัท ทั้งและลาออกจากงานโดยไม่บอกกล่าวหรือมีเหตุผลอันควรก่อให้เกิดความเสียหาย ซอบวันหยุดมากกว่าทำงานกิน/นอกเวลาทำงานเพื่อให้งานเสร็จสิ้นไม่คั่งค้าง ฯลฯ ดังนั้น พนักงานชาวเกาหลีที่ทำงานในบริษัทเกาหลีที่เมืองไทยมักจะไม่ค่อยพอใจและดูถูกเพื่อนร่วมงานที่เป็นคนไทยในความไม่ค่อยมีความรับผิดชอบ ไม่สู้งาน ไม่ขยัน ทำงานช้า เป็นอาทิ ดูประหนึ่งว่าเพื่อนร่วมงานคนไทยเป็นอีกสายพันธุ์ (species) หนึ่งที่แตกต่างจากคนเกาหลีอย่างสิ้นเชิง อย่างไรก็ตามคนเกาหลีที่ทำงานในองค์กรของไทย เช่น สอนหนังสือในสถานศึกษาของไทย งานแลกเปลี่ยนผู้เชี่ยวชาญ มักจะทำตามกฎเกณฑ์ขององค์กรที่ไม่ค่อยเคร่งครัดเท่ากับของเกาหลี จึงทำงานแบบสบาย ๆ ไม่เร่งรีบและเข้ากับคนไทยได้ดีในขณะที่พวกเขาทำงานในประเทศไทย แต่จะไม่เลียนแบบเมื่อกลับประเทศของตนหรือทำงานร่วมกับคนเกาหลีด้วยกัน

อย่างไรก็ตามความเข้มแข็งของสังคมวัฒนธรรมไทยดั้งเดิม รวมทั้งมีจำนวนประชากรมากจะยังคงทำให้ประเทศไทยมีที่ยืนอย่างมั่นคงบนเวทีนานาชาติแม้จะไม่โดดเด่นนัก อีกทั้งไทยมีทรัพยากรทางธรรมชาติเป็นจำนวนมาก มีทุนทางวัฒนธรรมที่ไม่เป็นรองใคร จึงเป็นประเทศหลักประเทศหนึ่งในกลุ่มอาเซียนที่จีน ญี่ปุ่น สหรัฐฯ และยุโรป รวมทั้งเกาหลีได้ต่างพยายามใช้เป็นฐานในการขายสินค้าและกระจายไปยังประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน หนึ่งชนชั้นสูงและชนชั้นปกครองก็ได้รับผลประโยชน์จากความสัมพันธ์กับผู้ประกอบการต่างชาติ รวมทั้งพึ่งพาสินค้าและเทคโนโลยีจากประเทศเหล่านี้ดังเช่นอดีต จึงไม่มีข้อโต้แย้ง/สร้างการขัดผลประโยชน์ระหว่างกันและกันในระดับประเทศ แต่จะปรากฏความขัดแย้งอย่างเด่นชัดในระดับประชาชน-ประชาชนของไทยและเกาหลีได้

1.6 จีน

จีนจะมีบทบาทสำคัญและก้าวขึ้นเป็นประเทศที่เป็นอันดับที่หนึ่งทางเศรษฐกิจตามนโยบายความฝันของจีน (Chinese Dream) ที่จะให้ปีค.ศ. 2049 (ครบรอบ 100 ปีหลังจากที่จีนเปลี่ยนการปกครองเป็นคอมมิวนิสต์ 1949-2049) เป็นปีที่จีนจะมีอิทธิพลเหนือโลกดังเช่นอดีตกาล ไทยจะกลายเป็นรัฐที่ต้องพึ่งพาและทำตามความปรารถนาของจีนในนโยบายต่างประเทศและนโยบายการพัฒนาประเทศของตน โดยจีนจะใช้วิธีการบีบบังคับไทยและประเทศเล็กอื่น ๆ ให้กระทำตามความปรารถนาของจีนด้วยการใช้อิทธิพลทางเศรษฐกิจที่เหนือกว่า มีจำนวนประชากรมากกว่า มีพื้นที่ประเทศที่ใหญ่กว่า และมีความเจริญทางอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีที่สูงกว่าในการข่มขู่ให้กระทำตามนโยบายของจีน

สหรัฐอเมริกา ยุโรป และประเทศที่พัฒนาแล้วอื่น ๆ จะยังคงมีอิทธิพลต่อโลกแม้จะลดลงไปบ้างเมื่อเทียบกับประเทศในเอเชียที่มีจีนและอินเดียที่เป็นประเทศอันทรงพลัง ซึ่งสองประเทศหลังนี้จะมีบทบาทสำคัญบนเวทีการเมืองระหว่างประเทศมากขึ้นในอนาคต ส่วนไทยจะเป็นประเทศขนาดกลางระดับต่ำอาจจะไม่ถูกมองข้ามไปเสียเลยแต่ก็จะมีบทบาทน้อยในเวทีโลกเพราะไทยเป็นประเทศตั้งรับ มิใช่รุก อีกทั้งไม่มีความพยายามในการสร้างความโดดเด่นใด ๆ ให้เป็นพลังในการต่อรอง

2. กรณีเกาหลี

ความคิดก้าวไกลในการสร้างความเป็นเอก (Hegemonic project) (ดำรงค์, 2530) ในสังคมโลกทั้งของรัฐบาลและภาคคนเกาหลีซึ่งได้ดำเนินการจนได้รับความสำเร็จเป็นช่วง ๆ นั้น ได้รับการเสริมสร้างให้เกิดแรงขับเคลื่อนใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อผลักดันให้ประเทศอยู่ในแถวหน้าของโลกเสมอ ในขณะที่เดียวกันก็พยายามแก้ไขผลกระทบที่เกิดขึ้นให้เกาหลีสามารถยืนหยัดให้อยู่ในตำแหน่งประเทศชั้นนำทางด้านเศรษฐกิจและสังคมวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน (แม้จะพูดเสมอว่า เกาหลีเป็นประเทศที่ทรงพลังระดับกลาง - middle power) ดังมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การเมือง

ภายหลังที่มีรัฐบาลพลเรือนตั้งแต่ต้นทศวรรษ 1990 เกาหลีใต้ก็ไม่ได้หวนกลับไปมีรัฐบาลทหารหรือมีการปฏิวัติรัฐประหารอีกเลยแม้จะต้องประสบกับปัญหาทางการเมืองมากมายเฉกเช่นไทยและประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ เช่น การประท้วงรัฐบาลเป็นระยะเวลานาน ๆ ติดต่อกัน (เช่น 3-6 เดือน) การคอร์รัปชันในระดับต่าง ๆ (ประธานาธิบดี รัฐมนตรี เจ้าของธุรกิจขนาดใหญ่แซโบล ข้าราชการ) การเล่นการเมืองแบบพวกพ้อง ตลอดจนมีปัญหาสังคมที่ส่งผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ ได้แก่ การว่างงาน การผูกขาดทางเศรษฐกิจ/ธุรกิจอุตสาหกรรมของแซโบล การนำชาวต่างชาติเข้ามาอาศัยและทำงานในประเทศเป็นจำนวนมาก เป็นต้น การแก้ไขปัญหานั้นนั้นเกาหลีใต้ใช้กลไกทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยมากกว่าจะเข้ายึดอำนาจล้มกระดานดังเช่นในอดีต (เกาหลีใต้กองกำลังทหารยึดอำนาจและมีรัฐบาลทหารระหว่างปีค.ศ. 1960-1992)

กลไกสำคัญที่ใช้ได้ผลก็คือ มีการใช้กฎหมายการถอดถอนประธานาธิบดี (impeachment) ซึ่งได้กระทำมาแล้วถึงสองครั้ง คือ ต่อนายโรห์ มูเฮียนและต่อนางสาวปาร์ค กึนเฮ มีการใช้กฎหมายเอาผิดผู้ละเมิดไม่ว่าจะดำรงตำแหน่งในระดับใด มีการอนุญาตให้ประชาชนสามารถเดินขบวนต่อต้านหรือไม่เห็นด้วยกับนโยบาย/รัฐบาล/นักการเมือง/นักธุรกิจชั้นนำ และมีการแฉประวัตินักการเมืองที่ฉ้อฉล/คดโกง/เล่นพรรคเล่นพวกก่อนมีการเลือกตั้งทั่วไปทุกครั้ง อีกทั้งมีการกำหนดให้ข้าราชการและทหารต้องวางตัวเป็นกลางทางการเมือง หนึ่งเกาหลีใต้ไม่มี “อำนาจที่สาม” ที่คอยหนุนหลัง บงการ หรือควบคุมกลไกทางการเมือง นอกจากนี้คนในสังคม*ไม่ใส่ร้ายและให้ร้าย* นักการเมือง โดยจะถือว่านักการเมืองเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ประเทศดำเนินไปตามระบอบทุนนิยมประชาธิปไตยและทำงานให้บรรลุเป้าหมายของชาติ อย่างไรก็ตามมีการกล่าวโทษและฟ้องร้องผู้นำทางการเมืองแต่ละคนหลังพ้นจากตำแหน่งไปแล้ว เป็นเสมือน “น้ำลด ตอผุด” ซึ่งเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและเป็นขบวนการที่สร้างความไม่สบายใจให้แก่คนทั่วไปเสมอมา แต่จะไม่ให้ร้ายนักการเมืองทั้งหมดดังเช่นประเทศไทย

เจตนารมณ์ทางการเมืองก็คือการนำประเทศไปสู่สังคมอุตสาหกรรม ประชาธิปไตยสมบูรณ์ ดังนั้น ผู้นำรัฐบาลในยุคที่ผ่านมาและในอนาคตจะทำหน้าที่นำพาชาติบ้านเมืองให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวอย่างเต็มความสามารถ จะไม่เสียผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของชาติเพียงเพื่อรักษาสถานภาพทางการเมือง ดังนั้น นักการเมืองและประชาชนจะกระทำทุกทางที่จะสนับสนุนนโยบายทางเศรษฐกิจแม้ว่าจะต้องสูญเสียอำนาจทางการเมืองไปก็ตาม หรือหากประชาชนจะเดินขบวนขับไล่รัฐบาล ก็มักจะกระทำกันในตอนเย็นและกลางคืนในวันศุกร์ เสาร์และอาทิตย์ (candle vigil) และจะไปทำงานในวันจันทร์ และกลับมาใหม่ในวันศุกร์ต่อไป โดยจะไม่เดินขบวนทั้งวันทั้งคืนและทุกวันตามท้องถนน หรือนั่งประท้วงหน้าสถานที่ทำงานเพื่อไม่ให้คนเข้าทำงานได้ หรือใช้มือปืนช่มยิง/ช่มขู่/ใช้กำลังเข้าประทุษร้ายดังเช่นในประเทศด้อยพัฒนาอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม การเมืองของเกาหลีก็ยังคงมีลักษณะเป็นแบบอำนาจนิยม มีการโค่นล้มฝ่ายตรงข้ามด้วยวิธีการไม่เป็นประชาธิปไตย รวมทั้งมีการใช้กำลังต่อสู้กันในขณะที่มีการประชุมรัฐสภาดังเช่นการเมืองในประเทศกำลังพัฒนาด้วยเช่นกัน

2.2 เศรษฐกิจ

ด้วยเหตุที่ประเทศไร้ทรัพยากรธรรมชาติและมีตลาดภายในขนาดเล็ก เกาหลีใต้จึงยึดนโยบายการผลิตเพื่อการส่งออกเป็นหลักตั้งแต่เริ่มต้นการพัฒนาประเทศตั้งแต่ปีค.ศ. 1962 มาแล้ว นโยบายนี้จะดำเนินต่อไปในอนาคตโดยไม่เปลี่ยนแปลง อีกทั้งจะมีการจำกัดปริมาณและมูลค่าสินค้านำเข้าซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายภายในประเทศ กล่าวคือ ทุ่มเทและร่วมมือในการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพเพื่อแข่งขันการขายสินค้าในตลาดต่างประเทศ สร้างนวัตกรรมในการผลิตสินค้าและบริการให้แปลกใหม่เสมอและเป็นที่ต้องการของลูกค้านำเข้าทั่วโลก บริหารจัดการการขายและหลังการขายที่มีประสิทธิภาพ สินค้าต้องมีความเป็นเลิศและราคาต่ำกว่าสินค้าจากประเทศอื่น รวมทั้งรณรงค์ให้เลือกซื้อสินค้าที่ผลิตขึ้นภายในประเทศมากกว่าซื้อผลิตภัณฑ์จากต่างประเทศ ทั้งนี้ทั้งนั้นก็เพื่อให้สินค้าเกาหลีขายได้มากและยั่งยืน การวิจัยพัฒนาและการนำแรงงาน

มีทักษะสูงและมีฝีมือเข้าสู่ตลาดแรงงานจึงทำได้ง่ายเพราะการผลิตสอดคล้องกับระบบการศึกษาที่มีอยู่ แต่ถึงกระนั้นก็ตาม การว่างงานก็ยังคงเกิดขึ้น ทั้งนี้เพราะมีการพัฒนาใช้เทคโนโลยีระดับสูงทำงานแทนมนุษย์และการย้ายฐานการลงทุนไปยังต่างประเทศ (Korea/unemployment-rate, 2020)

ทุกคนในสังคมจะช่วยกันทำหน้าที่เป็นพ่อค้าแม่ค้าขายสินค้าเกาหลี ช่วยกันสร้างภาพพจน์ของชาติด้วยการพูด ชื่นชม และอธิบายถึงความเป็นเลิศว่าสินค้าของเกาหลีดีกว่าเด่นกว่าของชาติอื่นใด ส่วนวงการทูตนั้นจะไม่อายุในการนำเสนอสินค้าและบริการของเกาหลีในต่างประเทศโดยใช้ทุกโอกาสกล่าวสรรเสริญเยินยอ ชักนำ รวมทั้งลดแลกแจกแถมเพื่อขยายฐานการตลาดในประเทศที่ได้รับมอบหมายให้กว้างไกลทั้งในปัจจุบันและอนาคต เหตุและผลของการกระทำเช่นนี้ก็คือ ให้เป็นไปตามหลัก Zero-sum มากกว่าจะยึดตามหลักจิตนิยมหรือตามหลักการสังคมสงเคราะห์

ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมบันเทิงที่เป็นหัวใจหลักของ Korean wave เช่น ดารา นักร้อง นักดนตรี เกมคอมพิวเตอร์ ภาพยนตร์ ละคร/เพลงที่ผ่านสื่อออนไลน์ต่าง ๆ – Facebook, Line, และ Twitter จะส่งผลให้ธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องเจริญรุ่งเรืองไปด้วย เช่น ของใช้ของดารานักร้อง สตูดิโอ เครื่องมือเครื่องใช้ในกิจกรรมบันเทิงที่เกี่ยวข้อง เทป/ซีดี รวมทั้งศัลยกรรมพลาสติก เครื่องสำอาง เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย อาหาร หรือแม้แต่ช้อน ตะเกียบ และกระตะเกาหลี รวมทั้งของใช้ accessory อื่น ๆ ส่วนสินค้าอุตสาหกรรม สินค้าหัตถกรรม เครื่องจักร รถยนต์ เรือเดินสมุทร ฯลฯ ที่เป็นแบรนด์เกาหลีก็จะได้รับความนิยมมากขึ้นเช่นกัน ทั้งนี้เพราะเป็นสินค้าสากลที่มีกลิ่นอายของวัฒนธรรมเกาหลีที่ได้กลายเป็นตัวชี้้นำให้ผู้บริโภคทั่วโลกเลือกซื้อ อีกทั้งมีการค้นคว้าวิจัยสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ส่วนนักสังคมศาสตร์ก็จะหาข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการตลาด รสนิยม ฯลฯ ของผู้บริโภคในประเทศต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ประกอบในการผลิต การกระจายสินค้า และการตลาดให้ได้ผลและมีประสิทธิภาพ/ประสิทธิผลสูงสุดและอย่างเป็นระบบ

เกาหลีจะทำและผลดีทุกอย่างเพื่อขาย งานการขายจะติดปากของคนเกาหลีทุกคนโดยไม่อายที่จะพูด และเป็นนักเจรจาต่อรอง (negotiator) งานการขายที่ชาญฉลาด เก่ง และอดทนเป็นเลิศเพื่อทำงานการขายให้ได้รับความสำเร็จสูงสุด

2.3 สังคมวัฒนธรรม

การใช้ชีวิตอยู่บนอพาร์ทเมนท์และคอนโดของคนเกาหลียุคใหม่ (คนที่มีอายุต่ำกว่า 50 ปีลงมา) ก่อให้เกิดการจัดระเบียบทางสังคมวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยคนเกาหลียุคใหม่นี้มีชีวิตอยู่ห่างไกลจากธรรมชาติ จากชีวิตชุมชนที่เป็นหมู่บ้าน/ตำบล จากการใช้ชีวิตและการมีขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมเกษตรกรรม ห่างจากความผูกพันต่อกันทางด้านศาสนาและความเชื่อทางจิตนิยมเดียวกัน คนรุ่นใหม่จะใช้เวลาวางไปกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ สื่อสารต่อกันด้วยไอทีและโซเชียลมีเดีย รู้จักห้างสรรพสินค้าและร้านอาหารมากกว่าการมีชีวิตร่วมกันเป็นสังคมชุมชน หนึ่งสถานที่เหล่านั้นจะกลายเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจในยามว่าง จะมีการแข่งขันกันแต่งกายตามแฟชั่นและจะใช้สิ่งของแลกเปลี่ยนระหว่างกัน รวมทั้งสะสมสิ่งของนอกกาย (materialism) แม้จะไม่ทอดทิ้งกิจกรรมทางสังคมไปอย่างสิ้นเชิงโดยกิจกรรมทางสังคมจะปรากฏออกมาเป็นรูปลักษณะใหม่ เช่น เป็นกลุ่มแฟนคลับของศิลปินที่ชื่นชอบ กลุ่มเพื่อนร่วมรุ่นร่วมสถาบันการศึกษา เป็นต้น

ข้อแตกต่างทางความคิด ค่านิยม และความเชื่อระหว่างคนเกาหลีรุ่นเก่า-คนรุ่นใหม่มีให้เห็นอย่างเด่นชัดขึ้น บางครั้งกลายเป็นข้อขัดแย้งทางสังคม ดังเช่นศาสตราจารย์คิม ลินซู แห่งมหาวิทยาลัยเกาหลีได้กล่าวว่า คนเกาหลียุคใหม่มีค่านิยม “ฟุ่มเฟือยและสนุกสนาน” แทนค่านิยมยุคเก่าที่เน้น “ขยันและอดออม” (Kim and Kim, 1989) ทำให้ต้องหาเงินทองมาใช้จ่ายในการดำรงชีวิตประจำวันตามแนวบริโภคนิยม (consumerism) ก่อให้เกิดเป็นหนี้ครัวเรือน (household debt) ที่สูงยิ่งทั้งในปัจจุบันและอนาคต เราอาจสรุปลักษณะของคนเกาหลียุคใหม่จะเป็นดังนี้

1) อาหาร – รับประทานข้าวและอาหารประจำชาติน้อยลง คนเกาหลีรุ่นใหม่หลายคนไม่รับประทานอาหารเช้าดังเช่นคนยุคเก่าแต่จะหันไปบริโภคอาหารแบบตะวันตก คนรุ่นใหม่ไม่ทานกิมจิหรือลดปริมาณการกินลงมากโดยอ้างว่าเหม็น มีกลิ่นฉุนและไม่นิยมดื่มน้ำโสมแต่หันไปดื่มกาแฟและไวน์แทน ทำให้ร้านกาแฟและร้านกาแฟแบบอเมริกัน เช่น Starbucks ผุดขึ้นเป็นดอกเห็ด เช่นเดียวกับร้านอาหารจานด่วนแบบฝรั่ง ได้แก่ ร้าน McDonald, KFC, Pizza รวมทั้งร้านอาหารจานด่วนที่ก่อตั้งและจัดการโดยคนเกาหลีเองมีกระจายไปทั่วทุกหัวถนนในเมืองหลวงและเมืองใหญ่ รวมทั้งมีร้านอาหารต่างชาติ เช่น ร้านอาหารไทย ตั้งขึ้นหนาตา

2) นิยมการฟังและร่วมกิจกรรมในดนตรีสากล ทั้งคลาสสิกและตามกระแสดนตรีสมัยใหม่ (pop music) การลอกเลียนแบบดารา นักร้องนักแสดงของคนเกาหลีเองและของตะวันตกเป็นเสมือนบรรทัดฐานใหม่ของสังคม โดยยกย่องเป็น idol รวมทั้งเป็นแฟนคลับ/บริวารของคนเหล่านั้น สินค้าที่เกี่ยวข้องกับดารานักร้องเป็นสิ่งที่ปรารถนา เด็กวัยรุ่นมีความพยายามที่จะก้าวสู่ออาชีพเป็นดาราเพราะจะนำมาซึ่งชื่อเสียงและเงินทองมากมาย หนึ่ง การส่งออกสินค้าทางวัฒนธรรมไปยังต่างประเทศก็เป็นกิจกรรมที่ได้รับการส่งเสริมทั้งจากภาครัฐและเอกชนเพื่อสร้างความต้องการ (demand) ขึ้นในต่างประเทศและเพื่อเป็น outlet ของสินค้าวัฒนธรรม รวมทั้งสร้างภาพพจน์แก่ประเทศชาติ การส่งออกสินค้าวัฒนธรรมได้กระทำเป็นระบบตามหลักเหตุและผลโดยรัฐร่วมกับภาคเอกชนทำการรุกแบบเข้มเพื่อส่งออกและครอบงำประเทศผู้รับ หากเป็นในอดีตรัฐผู้นำ (hegemon) จะเข้ายึดครองด้วยกำลังเป็นอาณานิคม แต่ในยุคปัจจุบันเป็นการยึดครองด้วยสินค้าวัฒนธรรม จึงเรียกได้ว่าเป็นจักรวรรดินิยมทางวัฒนธรรม (cultural imperialism)

เนื่องจากการผลิตดารานักร้องนักแสดงและการจัดงานแสดงมีค่าใช้จ่ายสูงมาก ทำให้เหล่าสาวกต้องซื้อตั๋วเข้าชมการแสดงในราคาแพง หลายคนต้องขอเงินจากพ่อแม่ ยืมเงินทองและทำงานพิเศษเพื่อซื้อบัตรเข้าชม ก่อให้เกิดเป็นหนี้สินและสร้างหนี้สินครัวเรือนเพิ่มขึ้น ปัจจุบัน เกาหลีมีหนี้ครัวเรือนสูงถึงร้อยละ 86 ของผลิตภัณฑ์มวลรวม

แห่งชาติ (GDP) หรือราว 1.3 ล้านล้านเหรียญฯ (Nikkei Asian Review, 2018) และจะเพิ่มสูงยิ่งขึ้นในอนาคต

3) ความแตกต่างทางด้านรายได้และระยะห่างทางสังคม ลูกหลานคนรวยและลูกเจ้าของบริษัทจะได้เปรียบและมีชีวิตอยู่อย่างสุขสบาย ซึ่งเป็นเช่นเดียวกับคนที่ทำงานประจำในบริษัทขนาดใหญ่ที่จะมีความมั่นคงในชีวิต ส่วนคนด้อยโอกาสและมาจากครอบครัวที่ยากจนจะต้องทนทุกข์ทรมานในสังคมที่มีการแข่งขันอย่างเข้มข้นและมีค่าครองชีพสูง ในขณะที่การเอื้อเพื่อแผ้วและความสะดวกต่อกันจะลดลงมากในสังคมทุนนิยมประชาธิปไตยเช่นเกาหลี และจะก่อให้เกิดเป็นปัญหาสังคมการเมืองที่เพิ่มสูงมากขึ้นระหว่างคนมั่งมี-คนยากไร้ (Have vs. Have-not) เป็นระยะ ๆ ซึ่งสะท้อนในระบบการเมืองที่แบ่งออกเป็น 2 ชั้นระหว่างพรรคที่ยึดถือระบบอนุรักษนิยมและพรรคที่นิยมความเป็นธรรมทางสังคม (ประชานิยมก้าวหน้า) ในปัจจุบัน

4) ค่านิยมทางการศึกษาเปลี่ยนไป ผู้คนบางส่วนเริ่มเห็นว่าแม้จะได้รับการศึกษาสูงระดับปริญญาและจากสถาบันที่มีชื่อเสียงปานใด อาจไม่มีงานทำหรือหางานไม่ได้ตามที่ต้องการ ผู้ลูกคนรวยที่ไม่ต้องเรียนเก่งหรือเรียนในสถาบันที่ไม่มีชื่อเสียงก็จะมั่งนาคเงินดี ดังนั้น ปริญญาบัตรจึงมีช่วยให้ชีวิตดีขึ้นดังเช่นในอดีต คนจึงลดความทะเยอทะยานใฝ่หาความรู้ด้านการศึกษาสูง และใช้เวลาในการหาเงินทองเลี้ยงปากท้องหรือเอาดีทางร้องรำทำเพลง/เล่นกีฬา หรือเก่งเฉพาะทางมากขึ้น

การแข่งขันกันภายในสังคมเกาหลีอย่างเอาเป็นเอาตายทำให้ผู้คนส่วนใหญ่ใส่ใจในการดำรงชีวิตในสังคมเพื่อตัวเองมากกว่าที่จะสร้างความสัมพันธ์กับคนในประเทศอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับคนในประเทศยากจนกว่าและมีพื้นฐานทางเศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรมที่ต่ำกว่า พวกเขาจึงมอบอำนาจให้รัฐทำหน้าที่นี้มากกว่าจะเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างประชาชน (people-to-people) ด้วยกันเอง สังคมวัฒนธรรมเกาหลีจึงกลายเป็นอีกวัฒนธรรมหนึ่งที่ผู้คนต้องตะเกียกตะกายให้มีชีวิตรอดและให้อยู่สุขสมบูรณ์ การแยกตัวของปัจเจกและจากประชาคมนานาชาติจึงกลายเป็นการหมกตัวอยู่แต่ในโลก (ทุนนิยม) ของตนเอง

5) เจกเช่นเดียวกับประเทศอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่จำนวนประชากรเกาหลี่จะลดลงและประชากรสูงวัยจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจากร้อยละ 13.1 ในปีค.ศ. 2015 เป็นร้อยละ 40.4 ในปี 2060 ของประชากรทั้งหมด เกาหลี่อาจจะใช้มาตรการของญี่ปุ่น เรียกว่า “สังคมไร้การกำหนดอายุ” (ageless society) ด้วยการสร้างแผนสนับสนุนให้คนสูงวัยที่มีสุขภาพดีทำงานต่อไป โดยจะอนุญาตให้ชะลอการเริ่มรับเงินบำนาญจนกว่าจะมีอายุ 70 ปีขึ้นไป ซึ่งรัฐบาลหวังว่าคนสูงอายุนั้นจะอยู่ร่วมเป็นส่วนหนึ่งของคนในวัยทำงาน มาตรการนี้จะไม่ให้คนที่มียุเกิน 65 ปีเป็นผู้สูงวัยโดยอัตโนมัติ แต่จะส่งเสริมให้คนเหล่านี้รักษาสุขภาพร่างกายให้ดี/แข็งแรงและทำงานต่อไปได้เพื่อให้คงมีแรงงานทำงานในประเทศ แต่การพึ่งพาแรงงานต่างชาติจะมีอยู่ต่อไป แต่จะนำไปสู่ปัญหาข้อขัดแย้งที่รุนแรงด้านพหุวัฒนธรรมสู่สังคมเกาหลี่

ประชากรของเกาหลี่ได้จะถึงจุดสูงสุด คือมีจำนวน 51.94 ล้านคนในปี 2028 จากนั้นจะลดลง ซึ่งเร็วกว่าการคาดการณ์ว่าจะเริ่มลดในปี 2031 และในปีค.ศ. 2067 จะมีคนเกาหลี่เหลืออยู่เพียง 39.2 ล้านคน จำนวนประชากรที่ลดลงเช่นนี้จะส่งผลให้เศรษฐกิจของเกาหลี่ชะลอตัวลง เพราะมีจำนวนแรงงานในวัยทำงานที่แข็งแรงลดลง ผู้ที่อยู่ในวัยทำงานต้องแบกรับภาระเลี้ยงดูคนสูงวัย รวมทั้งรัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดูแลประชากรสูงอายุที่มีจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ

2.4 นวัตกรรมและเทคโนโลยี

ในอดีตรัฐบาลของนางสาวปัก กึนเฮได้มุ่งหวังให้เกิดการแหวกทะลุ (breakthrough) ทางด้านนวัตกรรม สร้างผลผลิตแปลกใหม่ที่แฝงด้วยกลิ่นอายวัฒนธรรมเกาหลี่ในนโยบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (creative economy) โดยได้ทุ่มเทเงินงบประมาณจำนวนมหาศาลไปให้จังหวัดและนครหลักใช้ลงทุนให้เกิดนักลงทุน/startups เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการสร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่/รุ่นเยาว์อันเป็นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้ก้าวกระโดด ซึ่งผลลัพธ์ของนโยบายนี้จะเกิดเป็นจริงเป็นจังขึ้น อนึ่ง รัฐมนตรีกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ได้ประกาศเมื่อวันที่ 13 มกราคม 2020 ว่า รัฐบาลจะใช้

งบประมาณ 24.2 ล้านล้านวอน (\$US 21 billions) ในการสนับสนุนวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและปัญญาประดิษฐ์ (AI) และจะเพิ่มงบประมาณเพื่องานนี้มากยิ่งขึ้นต่อไป

โดยแท้จริงแล้ว คนเกาหลีเป็นชนชาติที่รู้จักใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีใหม่ ๆ และยอมรับของแปลกใหม่ได้ง่ายและรวดเร็ว จึงสร้างและทำผลิตภัณฑ์/สินค้าแปลกใหม่อย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่เริ่มต้นพัฒนาเศรษฐกิจในปีค.ศ. 1962 มาแล้ว ผู้คนชอบทดลองและใช้สิ่งทีผลผลิตขึ้นจากเทคโนโลยีระดับสูง อีกทั้งมีการก้าวกระโดดและกลายเป็นผู้นำของโลกไปในหลายหลายสาขา จนเป็นผลให้สินค้าของบริษัทชั้นนำ เช่น Samsung, LG และฮุนได เป็นสินค้าที่ติดตลาดและเป็นที่ยอมรับถึงความก้าวล้ำนำสมัยในปัจจุบันและเบียดสินค้าจากญี่ปุ่น สหรัฐฯ และยุโรปในตลาดโลกไปได้หลายรายการ อนึ่ง ตัวอย่างสำคัญที่กล่าวกันว่าเป็นปี 2017 มีพนักงานของบริษัทซัมซุงที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอกทำงานถึง 300 คนที่ร่วมกันสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าทึ่งอย่างยิ่งนัก

ความเป็นเลิศในเทคโนโลยีเป็นเป้าหมายของรัฐและเอกชนของเกาหลีใต้ โดยมีการส่งเสริมสนับสนุน ทั้งการวิจัยค้นคิดสิ่งใหม่และวิจัยความรู้พื้นฐานเพื่อใช้ในการต่อยอดต่อการผลิตและต่อการตลาด มีกฎหมายลิขสิทธิ์เพื่อให้มีการจดสิทธิบัตรแก่นักประดิษฐ์โดยจะได้รับผลประโยชน์สูงสุดและเป็นแรงจูงใจให้คนมุ่งสร้างสิ่งแปลกใหม่/นวัตกรรมอย่างไม่หยุดยั้งเพราะผลตอบแทนมีมากและไม่ถูกผู้ใดแย่งชิงไปได้ ดังนั้นการแข่งขันจึงเป็นไปตามหลักสากลมากกว่าการทำลายฝ่ายตรงข้ามด้วยวิธีการไม่ถูกต้อง เช่น ใส่ร้าย อิจฉาริษยาและโจมตีคู่ต่อสู้อย่างไร้คุณธรรม

การปฏิวัติทางอุตสาหกรรมครั้งที่สี่เริ่มเกิดขึ้นแล้วในทศวรรษกลางทศวรรษที่ 2010 แห่งคริสต์ศักราช โดยมีการต่อยอดและผสมผสานเทคโนโลยีหลายด้านที่เกิดขึ้นต่อจากการปฏิวัติทางอุตสาหกรรมครั้งที่สามและนำมาใช้ได้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น ซึ่งได้แก่ เทคโนโลยีหุ่นยนต์ นาโนเทคโนโลยี เทคโนโลยีสารสนเทศ การพิมพ์สามมิติ ไปโอเทคโนโลยี เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (artificial intelligence) พันธุวิศวกรรม เป็นต้น มีหนังสือชื่อ *The Fourth Industrial Revolution* เขียนโดย ศาสตราจารย์ Klaus Schwab ชาวเยอรมัน (เกิดเมื่อปีค.ศ. 1938 ปัจจุบันยังคงมีชีวิตอยู่) ผู้ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้ง European Management Forum เมื่อปีค.ศ. 1971 และได้พัฒนาเป็น World Economic

Forum ในปี 1987) ผู้เขียนได้กล่าวรายละเอียดถึง “อุตสาหกรรม 4.0” (Industry 4.0) หรือยุคอุตสาหกรรมครั้งที่สี่นี้ว่า จะเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งประวัติศาสตร์ทางด้านเทคโนโลยีและพลิกโฉมหน้าการผลิต ก่อให้เกิดเป็นสังคมแบบใหม่ที่เราจะไม่เคยรู้จักกันมาก่อน เพราะ (1) เครื่องจักรกลที่ “คิดเป็นและสื่อสารได้ ทำงานได้” ซึ่งได้แก่หุ่นยนต์ จะเข้ามาทำงานร่วมกับคนและเป็นเสมือนเพื่อนร่วมงานคนหนึ่ง (2) การกำเนิดของ 3D Printing ที่สามารถเปลี่ยนจินตนาการให้เป็นวัตถุของจริงที่จับต้องได้ (3) เทคโนโลยีสารสนเทศจะเข้ามาเป็นตัวกลางช่วยทำให้การสื่อสารระหว่างคนกับเครื่องจักร และระหว่างเครื่องจักรด้วยกันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ทำให้ระบบการผลิตเปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิง ก่อให้เกิดประสิทธิภาพของการผลิตที่สูงยิ่งและตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้บริโภค ผู้เขียนได้ทำนายว่า สังคมอุตสาหกรรม 4.0 จะเริ่มเป็นจริงเป็นจังขึ้นในราวปีค.ศ. 2020

ในอนาคตอันใกล้ มีการคาดหวังว่า เกาหลีจะก้าวเข้าสู่สังคมอุตสาหกรรม 4.0 เดกเช่นเดียวกับประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหลาย

3. ความสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรมระหว่างไทย-เกาหลี

ไทย-เกาหลีใต้จะยังคงมีความสัมพันธ์กันอยู่อย่างแนบแน่น แต่จะมีลักษณะที่ไม่เท่าเทียมกันมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัดกว่ายุคที่ผ่านมา โดยจะมีลักษณะเป็นแบบเกาหลีสูงเด่น-ไทยต่ำต้อย ดังนี้

3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐต่อรัฐ (state-to-state relationship)

เกาหลีจะเน้นการสร้างผูกสัมพันธ์กับ “กลุ่มอาเซียน” หรือบริเวณเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทั้งหมดตามกลไกของศูนย์อาเซียน-เกาหลี (ASEAN-Korea Center) ที่คณะกรรมการกลางของศูนย์ฯ ซึ่งประกอบด้วยเอกอัครราชทูตของทุกประเทศของ

อาเซียนและกระทรวงการต่างประเทศของสาธารณรัฐเกาหลีในการทำหน้าที่กำหนดกรอบของความสัมพันธ์ทั้งระยะสั้นและระยะยาว ศูนย์ฯ นี้ได้รับงบประมาณจากรัฐบาลเกาหลี และเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูล จัดกิจกรรม รวมทั้งประเมินผลลัพธ์ที่ได้กระทำในแต่ละปี

กรอบความสัมพันธ์ที่จัดขึ้นจะเป็นแบบทางการ รัฐต่อรัฐ (และประชาชน-ต่อ-ประชาชนที่จัดโดยศูนย์ฯ) เพื่อให้อาเซียนเป็นกลุ่มประเทศที่เอื้อประโยชน์ต่อเกาหลีในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม อีกทั้งได้จัดสถานที่เพื่อแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมที่ ASEAN House ที่เมืองปูซาน ซึ่งตั้งอยู่ทางตอนใต้ของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี

นอกจากศูนย์ฯ ดังกล่าวข้างต้นทำหน้าที่เป็นตัวแทนในการเชื่อมความสัมพันธ์กับอาเซียนแล้ว องค์กรอื่นที่เป็นของรัฐและสถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐเกาหลีที่ตั้งอยู่ในแต่ละประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และภาคเอกชนต่างก็มีอิสระในการจัดกิจกรรมในประเทศสมาชิกอาเซียนที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งจะเป็นกรอบความสัมพันธ์ที่แต่ละองค์กรตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะขององค์กรนั้น ๆ และจะไม่ขัดกับกรอบของศูนย์เกาหลี-อาเซียน กล่าวโดยสรุป ความสัมพันธ์ระดับนี้จะปรากฏเด่นชัดมากขึ้นในอนาคต

ไทยจะไม่ถูกละเลยในกรอบและในแผนปฏิบัติงานของเกาหลีต่ออาเซียน แต่จะมีใช่เป็นประเทศหลักเพราะปริมาณทางการค้าและการลงทุนมีน้อยกว่าประเทศอื่นในกลุ่มอาเซียน เช่น เวียดนาม อินโดนีเซีย สิงคโปร์ พม่า และเขมร และอาจไม่ตกเป็นประเทศเป้าหมายตามแผนการสร้างเป็นเอกของเกาหลีอย่างเด่นชัด ทำให้การเสียเปรียบด้านดุลการค้าและดุลวัฒนธรรมมีน้อยกว่า อย่างไรก็ตาม ความรู้สึกต่อย่ำจะทำให้ไทยจะร้องขอความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ และยอมทำตามข้อกำหนด/กฎเกณฑ์ของเกาหลีในบางครั้งบางกรณี แต่การช่วยเหลือจากเกาหลีจะมีมูลค่าน้อย เพราะไทยเป็นประเทศที่ถูกจัดให้เป็นประเทศพัฒนาระดับกลาง ยกเว้นความช่วยเหลือในการแลกเปลี่ยนทางเทคนิคและวิชาการที่ต้องพึ่งพาจากเกาหลี

การแลกเปลี่ยนการเยือนระหว่างผู้นำทางการเมือง ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ระดับสูง ระดับกลาง รวมทั้งระดับต่ำจะมีอยู่อย่างต่อเนื่อง โดยฝ่ายไทยจะขอไปเยือนมากกว่า ผู้แทนหลากหลายคณะจะประสงค์ไปเยือนเมืองโซมขาวเพื่อดูงาน โดยถือโอกาสไปพักผ่อน ท่องเที่ยว และซื้อของไปด้วย เฉกเช่นเดียวกับครูอาจารย์ รวมทั้งนักเรียนนักศึกษาจากสถานศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศที่จะถือว่าการผูกสัมพันธ์กับเกาหลีเป็นเรื่องที่น่ายินดีและเป็นกิจกรรมที่พึงประสงค์ รวมทั้งตอบสนองการเรียนรู้อาษาและสังคมวัฒนธรรมของหลี่ ในขณะที่เกาหลีให้ความสนใจต่อไทยทั้งในด้านการค้าการลงทุน การศึกษา และการดูงานน้อยลง ยกเว้นการท่องเที่ยวที่คนเกาหลีเข้ามาท่องเที่ยวในเมืองไทยกว่า 1.9 ล้านคนในปี 2019 และจะเพิ่มขึ้นในอนาคต

การส่งออกอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมบันเทิง และสินค้าอื่น ๆ ของเกาหลีได้รับการจัดการให้เกิดความสะดวกและง่ายต่อการค้าการลงทุนของเกาหลีในประเทศไทย โดยการส่งเสริม/สนับสนุนเจ้าหน้าที่จากสถานเอกอัครราชทูตเกาหลีในไทยและเจ้าหน้าที่ของฝ่ายไทย ในขณะที่การส่งออกสินค้าไทยไปยังเกาหลีจะยังคงพบกับข้อกีดกันตกฏเกณฑ์และการควบคุมทางศุลกากรและที่ไม่ใช่ทางศุลกากรที่เข้มงวด เช่นเดียวกับอดีตที่ผ่านมา ทำให้ส่งสินค้าสู่เกาหลีมีจำนวนและมูลค่าไม่มากนัก แต่เรื่องนี้จะไม่ค่อยได้รับความสนใจในการแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรมทั้งจากทางการของฝ่ายไทยและฝ่ายเกาหลีมากเท่าใดนักเพราะเจ้าหน้าที่ทั้งสองฝ่ายต่างเห็นว่า ทั้งสองประเทศไม่ค่อยเน้นความสัมพันธ์ทางการค้าและการลงทุนระหว่างกันมากนัก

คนเกาหลีจะยังคงไม่แน่ใจในการเข้ามาลงทุนในโครงการขนาดใหญ่เพราะไทยมีการเปลี่ยนรัฐบาลบ่อย ๆ แต่ก็ก็จะเข้ามาประมูลงานพอเป็นพิธี ไม่ได้มุ่งหวังอะไรนัก ประจักษ์ “ได้ก็ดี ไม่ได้ก็ไม่เป็นไร” แต่จะมุ่งการลงทุนไปยังประเทศเพื่อนบ้านของไทยมากกว่า

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนต่อประชาชน (people-to-people relations)

คนไทยบางกลุ่มจะมองเกาหลีว่าเป็นดินแดนที่น่านิยมยกย่อง ทันสมัย มีวัฒนธรรมสูงเด่น มีเทคโนโลยีก้าวหน้า เป็นที่ใฝ่ฝันอยากไปเที่ยว/ไปอาศัยอยู่ (เช่น แต่งงานกับชายเกาหลี) และไปทำงานในงานไร้ฝีมือแม้อคติและการกีดกันต่อชาวต่างชาติโดยเฉพาะต่อชาวอาเซียน (Southeast Asians) และคนไทยจะมีอยู่สูงขึ้นไปตามใดก็ตาม คนเหล่านี้จะกระทำทุกวิถีทางที่จะให้ได้เป็น “ตึงเกาหลี” ที่ติดสอยห้อยตามอย่างไม่ลืมหูลืมตา การยอมรับในความสูง-ต่ำทางวัฒนธรรมนี้เองจะเป็นโอกาสให้สินค้าทางวัฒนธรรม/สินค้าอื่น ๆ ของเกาหลีซึมลึกและหลั่งไหลเข้ามาในประเทศ ตลอดจนการลอกเลียนแบบแนวทาง/วิถีชีวิตของคนเกาหลีจะได้รับการยอมรับ บางคนถึงกับคลั่งไคล้ไหลหลง และมุ่งมั่นที่จะไปเป็นตึงเกาหลีในประเทศสยามแม้จะต้องสูญเสียศักดิ์ศรี สิทธิมนุษยชนและความภาคภูมิใจในความเป็นชาติไทยไปมากเพียงใดก็ตาม จำนวน “ตึงเกาหลี” และแรงงานไทยไร้ฝีมือที่ทะลักเข้าไปในเกาหลีดังกล่าวจะเป็นการตอกย้ำถึงความด้อยความเจริญ ความยากจน และความป่าเถื่อน ซึ่งคนเกาหลีใช้เป็นคุณลักษณะตราคนในประเทศแถบอาเซียนที่พวกเขาถูกเหยียดหยามมาตั้งแต่อดีตอยู่แล้วให้เพิ่มสูงขึ้น และกลายเป็นข้อพิพาททางสังคมวัฒนธรรมในสังคมเกาหลีปัจจุบันและอนาคต หนึ่ง คนเกาหลีจะดูว่าไทยไร้การพัฒนาทางการเมืองที่ยังอยู่ในวังวนของระบบทหารและมีระบบเศรษฐกิจที่ด้อยพัฒนา อีกทั้งคนเกาหลี “ลูกผสม” จะไม่ได้รับการยอมรับสถานภาพที่เท่าเทียมกับคนเกาหลีทั่วไป อันจักนำไปสู่ข้อขัดแย้ง/ความรุนแรงทางกายและวาจาระหว่างชาติพันธุ์ที่แตกต่างกัน ก่อให้เกิดเป็นระยะห่างทางสังคม (social distance) ที่ขยายวงกว้างขึ้นในเกาหลี

แม้คนเกาหลีจะเป็นคน cosmopolitan มองโลกกว้างไกลยังประเทศในทวีปต่าง ๆ ทั่วโลกแต่จะผูกสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับคนผิวขาวจากสหรัฐฯ ยุโรปหรือประเทศตะวันตก ญี่ปุ่น จีน และประเทศในเอเชียกลางมากกว่า วัฒนธรรมสากลจะเข้าไปในทุกส่วนของสังคมเกาหลี พวกเขาจะยอมรับ สร้างมิตรภาพ และให้ความเป็นเพื่อนกับคนเหล่านี้มากกว่าคนจากอาเซียน จากแอฟริกา และจากประเทศยากจนในเอเชียใต้

คนเกาหลีจะเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศแถบอาเซียนและไทยมากขึ้น เพราะราคาทัวร์ถูก แม้บ้านเมืองจะดูไม่สะอาดเป็นระเบียบร้อยแต่มีอาหารอร่อย ราคา

ไม่แพง อีกทั้งเข้ามาทำการค้าและลงทุนหาวัตถุดิบ แต่จะแยกไปอยู่กับกลุ่มคนเกาหลีด้วยกันมากกว่าที่จะอยู่ร่วม/ผสมผสานกับคนพื้นเมือง

ความส่งท้าย

ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-เกาหลีใต้ในอีกครึ่งศตวรรษข้างหน้าดังที่กล่าวข้างต้นเป็นการคาดการณ์ที่ใช้แบบแผนความประพัตริะหว่างกันจากอดีตในครึ่งศตวรรษที่ผ่านมาเป็นฐาน โดยมีสมมติฐานว่า แบบแผนความประพัตริะหว่างกันจะยังคงเป็นไปเช่นเดิม ไม่มีเหตุการณ์/ตัวแปรอื่นใดที่ทำให้เกิดการพลิกหรือหันเหทิศทางไปทางอื่นอย่างมีนัยสำคัญ (radical change)

จุดเด่นของความสัมพันธ์ทางสังคมวัฒนธรรมระหว่างประเทศทั้งสองจะมีลักษณะแบบสูงเด่น (เกาหลี - ด้อยต่ำ (ไทย) อย่างเห็นได้ชัด และระยะห่างทางสังคมจะเพิ่มมากขึ้นอันเป็นผลมาจากความแตกต่างที่เกาหลีกลายเป็นประเทศอุตสาหกรรมสมบูรณ์ (advanced capitalist country) ทันสมัย มีเทคโนโลยีสู่ยุคอุตสาหกรรม 4.0 ที่ทำให้เป้าหมายของการดำรงชีวิตและการสร้างความสัมพันธ์ไปคนละทางกับไทยที่ยังคงติดวิถีการผลิตแบบก่อนทุนนิยม (pre-capitalist mode of production) อยู่ อาจทำให้สังคมวัฒนธรรมไทย-เกาหลีเป็นคู่ขนาน ไม่อาจเชื่อมโยงกันได้ดังเช่นในอดีตที่สังคมเกาหลียังคงเป็นเช่นเดียวกับไทยอดีตระหว่างชาติพันธุ์ของคนทั้งสองสังคมจะปรากฏขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเพราะความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมวัฒนธรรม รวมทั้งการดูถูกคนไทยและสังคมวัฒนธรรมไทยจะมีมากขึ้น

การคาดคะเนนี้ไม่ได้นำปัจจัยด้านคนเกาหลีใหม่ (ลูกผสม คนเปลี่ยนสัญชาติ คู่ครองต่างชาติ) ที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นมาวิเคราะห์ร่วมด้วย พลังใหม่นี้อาจจะมีอิทธิพลในการกำหนดทิศทางความสัมพันธ์กับไทยหรือไม่จะยังคงเป็นคำถามที่ไม่อาจหาคำตอบได้ อีกทั้งพลังที่เกิดจากคนเกาหลีจำนวนหนึ่งที่ตามการพัฒนาของระบบทุนนิยมประชาธิปไตยสมบูรณ์ไม่ทันอาจทำการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงในสังคมของตนเอง หรือหันไปร่วมมือกับชาวอุซาคเนย์ หรืออาจอพยพมาใช้ชีวิตใกล้ชิดกับธรรมชาติ/จิตนิยม

ซึ่งเป็นเช่นเดียวกับพลังของคนรุ่นใหม่ในอุษาคเนย์ที่เน้น rationality แบบทุนนิยม ประชาธิปไตย จะไม่พอใจความเฉื่อยชาในสังคมของตนเองและหันไปร่วมมือสร้างความสัมพันธ์อย่างแนบแน่นกับผู้ประกอบการชาวเกาหลี ประเด็นเหล่านี้ยังไม่ได้กล่าวถึงในบทความนี้

รายการอ้างอิง

- ดำรงค์ ฐานดี. (2530). *เกาหลีใต้: บทบาทของรัฐในการพัฒนาประเทศ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- _____. (2561). *ความสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรมระหว่างไทยกับเกาหลีใต้: เติญวหลัง-แลหน้า*. เอกสารประกอบการสัมมนาในงาน 60 Years of Korea-Thailand Relations จัดโดยสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สนับสนุนโดยสถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐเกาหลีประจำประเทศไทย ในวันที่ 13 มิถุนายน 2561 ที่ห้องแกรนด์ บอลรูม โรงแรม RadissonBlu Plaza กรุงเทพมหานคร.
- ปัทมา ว่าพัฒนางศ์และปราโมทย์ ประสาทกุล. (2018). *ประชากรไทยในอนาคต*. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2561, จาก <http://www.ipsr.mahidol.ac.th/IPSR/AnnualConference/Conferencell/Article/Article02.htm>
- ไม่ปรากฏผู้แต่ง. (2018). *อีก 5 ปี 2000 คาดนักท่องเที่ยงเข้าไทยเท่ากับประชากร 71 ล้านคน*. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2561, จาก <http://oknation.nationtv.tv/blog/akom/2015/04/17/entry-1>
- Anonymous. (2018). *ASEAN-Korea Youth Perceptions: Through Selected Essays and Research on Their Mutual Perception*. Retrieved February 6, 2018, from http://www.aseankorea.org/eng/Activities/activities_view.asp?pageNum=25&page=1&boa_num=12425&boa_gubun=6&pageRetur

n=activities&boa_cnt=&S_YEAR=&S_MONTH=&tabgubun=(ในการศึกษา
ครั้งนั้นพบว่าเด็กเกาหลีจะมองอาเซียนถึงเรื่อง food, vacation spots, kind
people ในขณะที่เด็กจากอาเซียนจะ มองเกาหลีว่า developed country, safe,
high technology/culture)

_____. (2018). *Japan's Government to Aim for 'Ageless Society' with
Planned Policy Encouraging Seniors to Stay Healthy and Keep Working.*
Retrieved January 18, 2018, from [https://www.japantimes.co.jp/news/
2018/01/18/national/social-issues/japans-government-aims-ageless-
society-plan-keep-healthy-seniors-working/](https://www.japantimes.co.jp/news/2018/01/18/national/social-issues/japans-government-aims-ageless-society-plan-keep-healthy-seniors-working/)

_____. (2018). List of Coup d'etat and Coup Attempts by Country.
Retrieved January 16, 2018, from [https://en.wikipedia.org/wiki/List_
of_coups_and_coup_attempts_by_country](https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_coups_and_coup_attempts_by_country)

_____. (2018). *Population Trends and Projections of the World and Korea.*
Retrieved January 20, 2018, from [http://kostat.go.kr/portal/eng/press
Releases/8/8/index.board?bmode=read&aSeq=347597&pag](http://kostat.go.kr/portal/eng/pressReleases/8/8/index.board?bmode=read&aSeq=347597&pag)

_____. (2019). *S. Korea's Population Decline Set to Arrive 3 Years Earlier
than Previous Forecast.* Retrieved March 31, 2019, from
http://english.hani.co.kr/arti/english_edition/e_national/888101.html

_____. (2020). *75% of Young Want to Escape South Korea 'Hell'.*
Retrieved January 25, 2020, from [https://www.asiatimes.com/2019/12/
article/75-of-young-want-to-escape-south-korean-hell/](https://www.asiatimes.com/2019/12/article/75-of-young-want-to-escape-south-korean-hell/)

_____. (2020). *South Korea Unemployment Rate 1999-2019.* Retrieved
January 25, 2020, from [https://www.ceicdata.com/en/indicator/korea/
unemployment-rate](https://www.ceicdata.com/en/indicator/korea/unemployment-rate)

ASEAN-Korea Center. (2017). *Partnering for Tomorrow: ASEAN-Korea Relations.*
Korean Institute of Southeast Asian Studies, Seoul.

- Damrong Thandee. (2015). ASEAN-Korea Relations: Twenty-five Years of Partnership and Friendship. Edited by Choong Lyol Lee, Joon Hong Seok and yeong Youn Dae. *Korean Institute of Southeast Asian Studies*. Seoul, South Korea: Nulmin Books Publishers.
- Kim, Dong-ki and Linsu Kim (ed.). (1989). *Management behind Industrialization: Readings in Korean Business*. Seoul: Korea University Press.
- Nikkei Asian Review. (2018). *South Korean Households up to Their Necks in Debt*. Retrieved January 20, 2018, from <https://asia.nikkei.com/Politics-Economy/Economy/South-Korean-households-up-to-their-necks-in-debt>

Received: May 16, 2020

Revised: October 20, 2020

Accepted: November 9, 2020